

การศึกษาดูงานภาคเหนือ ตอนที่ ๒
ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ศูนย์บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

พิเชษฐ เพียรเจริญ*

อำนาจ สุขคนเขตร์**

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เดิมคืองานบริการคอมพิวเตอร์เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ตั้งอยู่ในกองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี ที่มีภาระหน้าที่เพียงให้บริการคอมพิวเตอร์เพื่อการบริหารเท่านั้น ต่อมาได้ขยายการให้บริการด้านการศึกษาให้แก่บุคลากรของมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้น มหาวิทยาลัยจึงมีโครงการที่จะแยกงานบริการคอมพิวเตอร์ออกจากกองแผนงาน เพื่อนำมาจัดตั้งเป็นสำนักบริการคอมพิวเตอร์ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔) โดยได้รับความเห็นชอบจากทบวงมหาวิทยาลัยแล้วเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๓๙ แต่เมื่อเกิดภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจรัฐบาลจึงได้มีนโยบายให้ชะลอการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ ทำให้โครงการจัดตั้งสำนักบริการคอมพิวเตอร์ถูกเลื่อนการจัดตั้งออกไปอย่างไม่มีกำหนด ทั้งๆ ที่ มหาวิทยาลัยได้รับงบประมาณ ให้ก่อสร้างอาคารสำนักบริการคอมพิวเตอร์ สูง ๔ ชั้น และวางระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ด้วยเส้นใยแก้วนำแสงพร้อมอุปกรณ์สื่อสารระบบ ATM เชื่อมต่ออาคารหลักในมหาวิทยาลัย จำนวน ๘ อาคาร งานบริการคอมพิวเตอร์ จึงได้ทำการเชื่อมต่อนระบบอินเทอร์เน็ตกับ NECTEC เพื่อให้บริการแก่บุคลากรในมหาวิทยาลัยด้วยความเร็วขนาด ๖๔ Kbps.

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ทบวงมหาวิทยาลัยได้จัดตั้งระบบ UNINET ขึ้นมา เพื่อให้บริการด้านการขยายวิทยาเขตสารสนเทศของมหาวิทยาลัยของรัฐ ทำให้มหาวิทยาลัยแม่โจ้สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตด้วยความเร็ว ๕๑๒ Kbps. และมีระบบการสอนทางไกลไปยังวิทยาเขตสารสนเทศที่จังหวัดแพร่ทางระบบ UNINET ได้ด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ มหาวิทยาลัยจึงได้ขยายการให้บริการอินเทอร์เน็ตแก่นักศึกษาเพิ่มขึ้นโดยการ เช่าเครื่องคอมพิวเตอร์จำนวน ๗๕ เครื่อง และ Server จำนวน ๘ เครื่อง พร้อมอุปกรณ์ เพื่อกระจายการให้บริการอินเทอร์เน็ตแก่นักศึกษาไปยังคณะต่าง ๆ และหอพักภายในมหาวิทยาลัย ทำให้งานบริการคอมพิวเตอร์มีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากขึ้นเป็นลำดับ ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงได้เสนอขออนุมัติ โครงการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย จากสภามหาวิทยาลัยเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๓ เพื่อทำหน้าที่ให้บริการด้านสารสนเทศเพื่อการบริหาร สนับสนุนด้านการเรียนการสอน การสืบค้นข้อมูลข่าวสารด้านวิชาการ

*นักวิชาการโสตทัศนศึกษาชำนาญการพิเศษ ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**นักวิชาการอุดมศึกษา ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การพัฒนาคันทัวร์และฝึกอบรมด้านซอฟต์แวร์ และควบคุมดูแลระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัย โดยมีรองศาสตราจารย์จรัส กาใหญ่ เป็นประธานโครงการฯ

ต่อมาในปี ๒๕๕๔ โครงการฯ ได้รับงบประมาณ จำนวน ๕.๘ ล้านบาทให้ขยายเครือข่ายคอมพิวเตอร์เชื่อมต่อไปยังอาคารต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยเพิ่มอีกจำนวน ๑๒ อาคาร ด้วยระบบ Gigabit ทำให้สามารถให้บริการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ได้ทั่วถึงเกือบทุกหน่วยงานในมหาวิทยาลัย นอกจากนั้นทางโครงการฯ ยังเช่าเครื่องคอมพิวเตอร์มาให้บริการอินเทอร์เน็ตแก่นักศึกษาเพิ่มขึ้นอีก จำนวน ๑๐๐ เครื่อง ทำให้สามารถขยายการให้บริการอินเทอร์เน็ตแก่นักศึกษาได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

วิสัยทัศน์

เป็นหน่วยงานที่มุ่งแสวงหา และพัฒนาการให้บริการด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศในระดับสากล

พันธกิจ

๑. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาภารกิจของมหาวิทยาลัย
๒. พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารมหาวิทยาลัย
๓. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการค้นคว้าและการเรียนการสอน
๔. พัฒนาบุคลากรและนักศึกษาให้มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
๕. พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้
๖. ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการอนุรักษ์ศิลปและวัฒนธรรมไทย

โครงสร้างองค์กร

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ประกอบด้วยหน่วยงานภายใน 4 หน่วยงาน ได้แก่ งานบริหารและธุรการ งานระบบเครือข่ายและบริการอินเทอร์เน็ต งานวิจัยและพัฒนา งานฝึกอบรมและพัฒนาสื่อสารสนเทศ

สรุปผลการศึกษาดูงาน

ด้านอาคารสถานที่ (Building) ตั้งอยู่ที่ชั้น ๑ อาคารบัณฑิตวิทยาลัย อาคารใหม่ตกแต่งโดยใช้โทนสีเข้าช่วยทำให้เพิ่มความทันสมัย ภายในอาคารสะอาดและเรียบร้อย มีการแบ่งพื้นที่ทำงานออกเป็นส่วนๆ ตามแต่ภารกิจของงานนั้นๆ

ด้านระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ (LMS: Learning Management System) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้ติดตั้งระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ชื่อว่า "Education Sphere" Education Sphere คือ ซอฟต์แวร์ระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ที่ได้รับความนิยมอย่างสูงเช่นกัน แต่มีลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์

ด้านระบบอีเลิร์นนิ่ง (e-Learning) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มีหน่วยงานภายในทำหน้าที่ในการผลิต ให้คำปรึกษาและออกแบบ Courseware อีกทั้งยังสามารถให้การฝึกอบรมด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนด้วยเช่นกัน

ด้านคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย ทั้งทั้งมหาวิทยาลัยแม่โจ้บุคลากรและนักศึกษาสามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง โครงข่ายส่วนใหญ่จะเป็น Gigabit Ethernet หากเป็นอาคารบ้านพักใช้การเชื่อมต่อแบบหมุนโทรศัพท์ (Dial-up) ห้องเครื่องแม่ข่ายปรับปรุงจากห้องปกติมาเป็นห้องเครื่องแม่ข่าย ครุภัณฑ์ระบบเครือข่ายใช้ผลิตภัณฑ์ Alcatel เป็นหลัก มีการจัดหาซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ในลักษณะ License Campus

ด้านโสตทัศนูปกรณ์ ใช้การบริหารงบประมาณและครุภัณฑ์แบบรวมศูนย์ มีการติดตั้งกล่องรักษาความปลอดภัยทั้งภายในอาคารเรียนรวม สามารถควบคุมกล่องรักษาความปลอดภัยผ่านอินเทอร์เน็ตได้

ด้านระบบ VDO Conference ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มีวงจรมอบหมายเชื่อม VDO Conference จากวิทยาเขตต่างๆ ด้วยกัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ วิทยาเขตสันทราย วิทยาเขตแพร่ และวิทยาเขตชุมพร โดยมีแผนขยายการเชื่อมต่อไปยังวิทยาเขตล่อแมง

ด้านระบบโทรทัศน์อินเทอร์เน็ต ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ผลิตรายการโทรทัศน์เผยแพร่ข่าวสารต่างๆ ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ทุกอาทิตย์ พร้อมทั้งเผยแพร่ช่องรายการโทรทัศน์สาธารณะผ่านทางอินเทอร์เน็ต รวมทั้งทำสัญญาเผยแพร่ช่องรายการโทรทัศน์ TrueMove ภายในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ วิทยาเขตสันทราย

ศูนย์บริการเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ศูนย์บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จัดตั้งขึ้นมาพร้อมมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เมื่อพ.ศ.๒๕๔๑

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรหลักที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการวางแผน และการปรับปรุงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการเรียนการสอน การวิจัย เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย

ภารกิจ

๑. สนับสนุนการเรียนการสอน งานวิจัยและการบริหารงานของมหาวิทยาลัย
๒. จัดการและบริการการใช้ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ ครุภัณฑ์โสตทัศนูปกรณ์ ระบบเครือข่ายและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของมหาวิทยาลัย
๓. วางแผนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายของมหาวิทยาลัย
๔. ให้บริการความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

โครงสร้างองค์กร

ศูนย์บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ประกอบด้วย ฝ่ายระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่าย ฝ่ายสารสนเทศ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายวิชาการ

สรุปผลการศึกษาดูงานศูนย์บริการเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ด้านอาคารสถานที่ ตั้งอยู่ที่อาคารบริการวิชาการชั้น ๒ และ ๓ ภายในอาคารโล่งโปร่ง สะอาด มีการใช้งานห้องตามภารกิจของหน่วยงานและครุภัณฑ์นั้น ๆ

ด้านระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่าย ใช้การบริหารงบประมาณแบบรวมศูนย์ ระบบเครือข่าย Gigabit Ethernet ระหว่างอาคารเชื่อมโยงด้วยสายใยแก้วนำแสง จัดซื้อซอฟต์แวร์ในลักษณะ License Campus มีงบประมาณมาก Application ส่วนใหญ่พัฒนาขึ้นมาเอง ภาษาที่ใช้ในการพัฒนาได้แก่ภาษา php และ ASP เป็นหลัก

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เป็นหน่วยงานสนับสนุนและให้บริการทางวิชาการมีฐานะเทียบเท่าสำนักวิชา จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการตามข้อกำหนดมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เรื่อง การจัดตั้งส่วนงาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๒

ระยะแรก ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ได้เปิดให้บริการเป็นครั้งแรกในเดือนมิถุนายน ๒๕๔๒ พร้อมกับการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นปีการศึกษาแรก โดยใช้อาคารส่วนหนึ่งของโรงเรียนเทศบาล ๖ สลากกินแบ่งรัฐบาล อ.เมือง จ.เชียงราย เป็นที่ทำการชั่วคราว มีทรัพยากรสารสนเทศสำหรับให้บริการประมาณ ๓,๐๐๐ เล่ม มีที่นั่งอ่านสำหรับผู้ใช้บริการ จำนวน ๓๐ ที่นั่ง และมีบุคลากร จำนวน ๓ คน

ระยะที่สอง ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาได้ย้ายมายังอาคารชั้นเดียวในกลุ่มอาคารส่วนหน้า ในเดือนตุลาคม ๒๕๔๒ ในเขตพื้นที่ตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มีทรัพยากร สารสนเทศสำหรับให้บริการ ประมาณ ๖,๕๐๐ เล่ม จำนวน ๘๐ ที่นั่ง และมีบุคลากร จำนวน ๑๑ คน

ปัจจุบัน ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ได้ย้ายมายังที่ทำการถาวร คืออาคารศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ในวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นอาคารสูง ๕ ชั้น มีทรัพยากรสารสนเทศประมาณ ๑๖๐,๐๐๐ เล่ม เพิ่มจำนวนมากขึ้นตามลำดับ โดยมีเก้าอี้ที่นั่งอ่าน ประมาณ ๘๐๐ ที่นั่ง มีบุคลากร จำนวน ๓๒ คน

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ได้รับการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าและเติบโตขึ้นเป็นลำดับ มีจำนวนและประเภททรัพยากรสารสนเทศที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๕ ได้จัดหาระบบห้องสมุดอัตโนมัติ VTLS มาใช้ในการบริหารจัดการและให้บริการทรัพยากรสารสนเทศภายในศูนย์บรรณสารฯ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและได้มีการริเริ่มการให้ บริการที่หลากหลายประเภทเพิ่มขึ้น ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ เพื่อเพิ่มศักยภาพ ในการสนองตอบต่อความต้องการของประชาคมมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงและชุมชนท้องถิ่น

วิสัยทัศน์

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา เป็นแหล่งบริการสารสนเทศทางวิชาการระดับชั้นนำของ

ประเทศ มีการบริการเป็นมาตรฐานสากลทันสมัยด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ และสนับสนุนความเป็นเลิศทางวิชาการของมหาวิทยาลัย ตลอดจนเชื่อมโยงการบริการสู่ชุมชน

ภาระหน้าที่

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา เป็นหน่วยงานบริการทางวิชาการที่สนับสนุนความเป็นเลิศของ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม ตลอดจนการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมุ่งพัฒนาให้เป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ที่ระบบการ บริหารจัดการและการบริการที่มีประสิทธิภาพ และเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการดำเนิน การแสวงหา วิเคราะห์ การจัดระบบ และการบำรุงรักษา ให้บริการทรัพยากรสารสนเทศทุกรูปแบบ รวมทั้งให้บริการผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย บริการระบบ eLearning Management System และเป็นแหล่งรวบรวมบริการสืบค้นเอกสารจดหมายเหตุของมหาวิทยาลัย

พันธกิจ

จัดทา คัดเลือก วิเคราะห์ จัดระบบ และบำรุงรักษาทรัพยากรสารสนเทศบริการและเผยแพร่ ทรัพยากร สารสนเทศ และองค์ความรู้ต่าง ๆ ให้บริการระบบ Learning management system ส่งเสริมการนำ เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน และการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริม สร้าง บรรยากาศที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการถ่ายทอดองค์ความรู้และสร้าง เครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน ผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสมและทันสมัยพัฒนาเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าการเรียนรู้ของจังหวัดทำหน้าที่เป็นหอจดหมายเหตุของมหาวิทยาลัย

โครงสร้างองค์กร

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ประกอบด้วยฝ่ายเลขานุการและธุรการ ฝ่ายพัฒนาและจัดระบบทรัพยากรสารสนเทศ ฝ่ายบริการทรัพยากรสารสนเทศ และฝ่ายผลิตและบริการสื่อการศึกษา

สรุปผลการดูงานศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ด้านอาคารสถานที่ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ตั้งอยู่อาคารศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา เป็นอาคาร 5 ชั้น ภายในอาคารโล่งโปร่ง สะอาด ให้ความรู้สึกสบายด้านล่าง ภายในอาคารแต่ละชั้นมีการแบ่งห้องออกเป็นหน่วยงานภายในต่าง ๆ มีครุภัณฑ์ที่เหมาะสมและทันสมัยกับภารกิจของหน่วยงานภายในศูนย์ฯ

ด้านสื่อการศึกษา ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มีฝ่ายผลิตและบริการสื่อการศึกษา ทำหน้าที่ออกแบบ ผลิตและให้คำปรึกษาแก่ผู้สอนและหน่วยงานในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ใช้โปรแกรม Adobe Premier, Adobe Photoshop, Adobe After Effect AccuLearn ผลิตสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนต้องผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของสื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน

ด้านระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ (LMS) ได้ทำการติดตั้งระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ชื่อ "WizLearn" WizLearn คือ ซอฟต์แวร์ระบบบริหารจัดการการเรียนรู้จากประเทศสิงคโปร์มีลิขสิทธิ์ได้รับความนิยมนิยมจากทั่วโลกระดับหนึ่ง

ด้านห้องบันทึกเสียงและรายการโทรทัศน์ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ให้บริการบันทึกเสียงและรายการโทรทัศน์ เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร กิจกรรมและสนับสนุนการเรียนการสอน มีครุภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับการบันทึกเสียงและบันทึกรายการโทรทัศน์ อาทิเช่น ขาตั้งกล้อง กล้องบันทึกภาพนิ่ง ไมโครโฟน ลำโพง ฉาก ขาตั้งพร้อมหลอดไฟสตูดิโอ เป็นต้น
